

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Nagy Béla

Cím: Budapest szellemi fejlődése

Forrás: Ujirradat

Osztályozás

Tárgy 308

Hely

Idő "1918"

Személy

Helyszám

Bp

1918. X. 2.

(Hely)

(Idő)

(Köt v. fiiz.)

(Oldal)

Budapest szellemi fejlődése

Budapest nyugatias szellemi fejlődésének bizonyos jelenségei napról-napra fölhalmozódnak. A színházak minden nap zsufolásig megtelnek, — a könyvkiadók minden könyvüket eddig sohasem ismert tömegekben helyezik el, — a leggyöngébb regény is két-három kiadást ér el rövid idő alatt, — a most kezdődő szezonra eddig nyolcszáznál több hangversenyt hirdetnek, — a zeneiskolák oly zsufoltak, hogy már egyik* sem vesz föl növendéket, — mindenféle gyorsírási- és nyelviskolák nyílnak gombamódra, — különféle magasabb műveltségre oktató intézetek alakulnak és válnak be, — a társasélet intézményeinek: a kaszinóknak, köröknek és egyesületeknek a tagjai szünetlenül és nagy mértékben szaporodnak, — máskor ingyen sem hallgatott irodalmi délutánok nagyszerű üzleti vállalkozásoknak bizonyulnak, — a festők és szobrászok igen keresett férfiak, — a műtárgyak kelendősege határtalan.

Oda jutottunk, ahova Európa nagy nyugati középpontjai: a magyar fővárosban mintha a szép, a tartalmas és szellemileg értéke iránt mélyreható hajlandóság mutatkoznék. Pedig mindez csak részben valóság, sok tekintetben inkább látszat, amely azonban valósággá alakulhat. A pénzébőség teszi, hogy egyrészt azt veszik, ami van, — másként hozzá akarnak nevelődni a pénz nagyobb birtoklásával járó társadalmi fölételekhez. A hadigazdagság már be akar rendezkedni a finomultabb élet előkelősítő dolgaira és innen van, hogy a fekete körmöknek éppen úgy hadat üzen, mint ahogy a társadalmi érintkezésekhez szükséges és fitogtatható maga-

sabbrendűség szellemi eszközeit meg akarja szerezni.

Ebben az egyelőre külszines törekvésben a mélységesebb kulturális fejlődés magva rejtőzik.

A művelődés minden vonatkozása olyan, hogy nemhogy visszacsinálni, de megállítani sem lehet előretörő útjában. A fővárosi családok — már persze azok, akiknek van miből —

valósággal versenyre kelnek egymással, hogy gyermekeiket minél tüntetőbb pazarsággal nevelhessék. Francia, angol, de még német nevelőnőket egyáltalában nem lehet kapni, a tanítás, mint mellékfoglalkozás nagyszerű jövedelmeket biztosít a tartalmasan nevelt lisztviselőknak és Bécs, Grác meg Linz ezrével ontja leányait Budapestre, ahol a jó táplálkozás mellett bőszes fizetés kínálkozik mindenkinek, aki a budapesti gyermek nagyratartott képességeit bármiként és fejleszteni tudja.

Csak a béke, a rendezett viszonyok helyreállítása és a gazdasági lehetőségek egyenlőbb eloszlása folyamatán fognak ezek a kezdetleges jelenségek alapvető megszilárdulással határozott irányt kapni. De bármely indokból nyilvánul meg és manapság a szellemiek iránt való érdeklődés, immár kétségtelenül megállapítható, hogy a magyar fővárost nagyfoku kulturszomjúság ejti meg és ez olyan elemi erővel ragadja meg lakosságunknak majdnem minden rétegét, hogy a mélyrehatóan tartalmas kulturlendületnek egyre tartalmasabb szárnyalást biztosít.

Bizonyos, hogy az élelmesség meg a vállalkozási kedv kezdi máris leszámítani ezeket a kulturjelenségeket. Lapok alapítására, kiadóvállalatokra, színházak létesítésére, különböző

szellemi irányu üzemek megteremtésére sohasem volt oly nagy érdeklődése a tőkének, mint most éa a sok-sok szellemi tevékenységü vállalat előreláthatóan olyan versenyt fog eredményezni, amely egyre tökéletesebb kínálatával a színvonal mind magasabb fokozására vezet,

Budapest szellemi fejlődésének tartalmas alapkövei rakódnak le mostanában. Ha pedig Budapestnek ez a szellemi fejlődése magvasság és értéktelenségben immár természetesen átsűrődik, akkor ennek törvényszerű kisugárzása-képpen az egész ország szellemi újjáalakulása és megfelelő lendületet vehet, amit már az ez irányu vállalkozások terjeszkedése is kivált. Az irodalom, a művészet jelentősnek mutatkozó, igazi népszerűsítése felé haladunk, ami azután magával hozza, hogy gondolkodva és szépen igyekszünk élni a megújodást fogamzó, Magyarországon.

Nagy Béla.